

Tisztelt Olvasó!

Súlyos történelmi időszakban kezdődött a magyar tűzszerészet története, hiszen e képesség megjelenését a II. világháború embertelen pusztítása és a világégésből megmaradt életveszélyes eszközök tömkelege tette szükségessé. 1944–45-ben az ország teljes területe több mint fél éven át volt hadszíntér, és a harcok során megszámlálhatatlan mennyiségű és típusú robbanószerkezet került folyókba, tavainkba, a szántóföldekre, illetve építményekbe.

Az élet újraindításához elengedhetetlen volt az ország akna- és lőszermentesítésének mielőbbi megkezdése. A professzionális tűzszerész-tevékenység ellátása hazánkban a katonák feladata lett, ezért rendelte el a Honvédelmi Minisztérium 1945. szeptember 28-án az aknakutató munkásszakaszok felállítását. Ezzel létrejöttek az első szervezett és irányított szakcsapatok, megjelenésük időpontja pedig a magyar tűzszerészek emléknapjává vált. Ekkor az MH 1. Tűzszerész és Folyamőr Ezred állománya, illetve az ország lakossága egyrészt fejet hajt a szolgálati feladatok elvégzése során hősi halált halt tűzszerészek és aknakutatók emléke előtt. Másrészt kiemelt tisztelettel adózunk valamennyi katonának, akik az elmúlt 80 évben veszélyes tűzszerész-műveletek tizedei során kockáztatták életüket a civil állampolgárok biztonsága érdekében. E különleges megbecsülést tükrözi a Logodi utcai emlékmű felirata: „A hős tűzszerészek emlékének, akik életüket sem kímélve szálltak szembe – és küzdenek ma is – az ártatlanokra leselkedő halállal.”

Az elmúlt évtizedek alatt tűzszerészeinknek folyamatosan helyt kellett állniuk, mert a nehéz örökséget máig cipeljük. Katonáink a jelenben, a világháború lezárása óta eltelt 80 esztendő múltán is nap mint nap találkoznak a velünk élő történelemmel, a múlt kézzelfogható valóságával: légibombákkal, tűzérségi lövedékekkel, rakétákkal, aknavető- és kézigránátokkal, lőszerrel. Legfontosabb közszolgálati feladatunk e történelmi hagyaték felszámolása, ami a statisztikai adatokból következően még hosszú évtizedekig eltarthat, hiszen senki nem tudhatja pontosan, mennyi és milyen veszélyforrás bújkol még meg földben, folyókban, de akár elhagyott tanyai épületekben, istállóknak is. Amikor tűzszerészeink napi tevékenységüket végzik, a lakosság védelmét, az életet szolgálják. Ezt érzi és tudja a magyar társadalom, s ezért fejezi ki háláját számtalan módon: egyénileg vagy közösségeként, köszönőszavakkal vagy emlékművekkel, de akár népdallal is, ahogy teszi ezt Mesztegnyő lakossága, amikor megbecsülését szavakba öntve énekli: „Hej, aknász, hej, aknász, hej, aknász, Reng a föld is, amerre te jársz”.

A nemzetközi szinten is elismert, kiválóan képzett tűzszerészeink hosszú utat tettek meg a szűrőbottól a modern fémkereső eszközökig, tűzszerész felderítő robotokig, röntgenkészülékekig, drónokig, a dobókörtétől a vizesvágóig, a kezdetleges védőmellényektől a nehéz tűzszerész bombaruháig, a lovas szekértől a páncélozott tűzszerésszárműig. De nemcsak a technikai eszközök fejlődésére volt szükség, hanem az eljárások, szabályzók megújítására,

a képzés-oktatás modernizálására, azaz a „vérrel írt” tüzserésszabályzat folyamatos fejlesztésére, finomhangolására. A bekövetkezett változások a maximális biztonság elérését szolgálták, hiszen az emberélet megóvása az első mind a civilek, mind a tüzserészek tekintetében.

Az évtizedek során folyamatosan fejlődött a katonai tüzserésszképesség, noha nemegyszer nehezítették a feladatellátást a körülmények. A tüzserésszalakulatok helyét a haderő szervezeti rendszerében – nem függetlenül a Magyar Honvédség átalakításaitól – a gyakori változás jellemezte. Alaprendeltetésünk a kezdetektől a robbanóeszközök és -testek megsemmisítése volt, ám a feladatrendszerben a hangsúlyok időnként változtak, eltolódtak, vagy éppen új feladatok léptek be, esetleg korábbiak kerültek ki. De előfordult az is, hogy csak a képességet biztosító katonai szervezet elnevezése módosult. A szervezeti átalakulások hatással voltak a szárazföldi és a vízi tüzserésszműveletek lebonyolítására is.

A közszolgálati feladatok mellett tüzseréseink bekapcsolódtak a délszláv háborút követő aknamentesítési tevékenységbe, majd iraki és afganisztáni missziókban álltak helyt tisztességgel. A nemzetközi szolgálatteljesítés ideje alatt nemcsak feladataikat végezték magas színvonalon, hanem értékes tudásra és tapasztalatra is szert tettek. E küldetésük során a konvencionális robbanóeszközöktől merőben eltérő, veszélyesebb, házilag készített robbanószerkezetekkel is találkoztak, ráadásul olyan környezetben, amely a nem hagyományos hadviselés egyéb kockázatait is magában rejtette.

Az ezred tevékenységének magas szinten tartásához – mind a közszolgálati tevékenység, mind a nemzetközi missziós szerepvállalások terén – elengedhetetlen a katonai és polgári világban megjelenő innováció, a folyamatosan fejlődő technika és technológia nyomon követése, beleértve az improvizált robbanóeszközök naprakész ismeretét, hiszen e szerkezetek változatosságának csak az ellenérdekelte felek „kreativitása” szabhat határt.

Az állomány számára természetes a folyamatos önképzés, és esetükben nem pusztán szlogen az egész életen át tartó tanulás. E szemléletet tisztjeink és altisztjeink is magukénak vallják. Ezredünkben a tudományos munka olyan tevékenység, amelyet ösztönzünk és elismerünk, ennek is köszönhetőek azok a publikációk, kutatások, amelyeket a professzionális hazai tüzserészet megalapításának 80. évfordulója alkalmából ebben a kiadványban olvashatnak.

*Lengyel László ezredes
MH 1. Tüzserész és Folyamőr Ezred
parancsnok*